

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E, d)

FIZICĂ

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

A. MECHANIKA

Simulare

Adott a gravitációs gyorsulás értéke $g = 10 \text{ m/s}^2$.

I. Az 1-5-ös kérdésekre írja a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

(15 pont)

1. Egy rugalmas szál megnyúlása:

- független annak az anyagnak a minőségétől amelyből készítették
- fordítottan arányos a nem megnyújtott szál hosszával
- egyenesen arányos a szál keresztmetszetével
- egyenesen arányos az alakító erővel

(3p)

2. Ha a fizikai mennyiségek jelölései megegyeznek a fizika tankönyvekben használt jelölésekkel, akkor egy test középgyorsulását megadó összefüggés:

a. $\vec{a}_{med} = \frac{\Delta \vec{r}}{\Delta t}$

b. $\vec{a}_{med} = \frac{\vec{r}}{\Delta t}$

c. $\vec{a}_{med} = \frac{\Delta \vec{v}}{\Delta t}$

d. $\vec{a}_{med} = \frac{\vec{v}}{\Delta t}$

(3p)

3. A mechanikai teljesítmény mértékegysége a Nemzetközi Mértékegységrendszerben:

a. $\frac{\text{N}}{\text{m}}$

b. $\frac{\text{W}}{\text{m}}$

c. W

d. J

(3p)

4. Egy test amelynek tömege $m = 0,5 \text{ kg}$, szabadon esik le a talajtól $H = 2 \text{ m}$ magasságból. A test mozgási energiája abban a pillanatban amikor $h = 1 \text{ m}$ magasságban van a talaj felett:

a. 5 J

b. 4 J

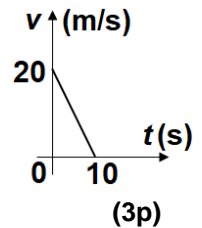
c. 3 J

d. 2 J

(3p)

5. A mellékelt grafikon egy egyenes vonalú mozgásban levő test sebességét ábrázolja az idő függvényében. A test által megtett távolság 10 másodperc alatt:

- 200 m
- 150 m
- 100 m
- 50 m

(3p)

II. Oldja meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Két test vízszintes felületen található, nyújthatatlan elhanyagolható tömegű szállal vannak összekötve. A testek tömege $m_1 = 1 \text{ kg}$ és $m_2 = 2 \text{ kg}$. Abban az esetben, ha az m_1 tömegű testet a vízszintessel $\alpha = 30^\circ$ szöget bezáró $\vec{F}$ erővel húzzuk, a két testből álló rendszer $a = 1 \text{ m/s}^2$ gyorsulással jön mozgásba. A két test és a vízszintes felület között a csúszó súrlódási együttható $\mu = 0,2$ mindkét test esetében.

- Ábrázolja az m_2 testre ható erőket.
- Számítsa ki a két testből álló rendszer sebességét $t = 4 \text{ s}$ pillanatban a mozgásuk megkezdése után, feltételezve, hogy a rendszer nyugalmi állapotból indul.
- Határozza meg a testeket összekötő szálban a feszültséget.
- Számítsa ki az $\vec{F}$ húzó erő értékét.

III. Oldja meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Egy $m = 5 \text{ kg}$ tömegű szánkó nyugalmi állapotban van a vízszintessel $\alpha = 30^\circ$ szöget bezáró lejtőn, $h = 20 \text{ m}$ magasan a lejtő aljához képest, ahonnan lecsúszik. A szánkó $v = 16 \text{ m/s}$ sebességgel érkezik a lejtő aljába. Feltételezzük, hogy a gravitációs helyzeti energia értéke a lejtő aljában nulla. Határozza meg:

- a szánkó mechanikai energiáját kezdeti állapotban;
- a mozgási energia változását az idő alatt miközben a szánkó a lejtő csúcsából leér a lejtő aljába;
- a szánkóra ható súrlódási erő által végzett mechanikai munkát miközben lecsúszik a lejtőn;
- a szánkó és a lejtő között a csúszó súrlódási együttható értékét.

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E, d)

FIZICĂ

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

B. A TERMODINAMIKA ELEMEN

Simulare

Adott: az Avogadro- féle szám $N_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1}$, az egyetemes gázállandó $R = 8,31 \text{ J} \cdot \text{mol}^{-1} \cdot \text{K}^{-1}$. az ideális gáz állapotegyenlete között fennálló összefüggés $p \cdot V = \nu RT$.

I. Az 1-5-ös kérdésekre írja a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

(15 pont)

1. Állandó mennyiségű ideális gáz izoterm összenyomása során:

- a. a nyomás nő   b. a térfogat nő   c. a hőmérséklet nő   d. a sűrűség csökken   **(3p)**

2. Adott $\nu = 2 \text{ mol}$ tömegű egyatomos ideális gázt ($C_V = 1,5R$) adiabatikusan összenyomják, úgy, hogy a hőmérséklete $T_1 = 300 \text{ K}$ -ről megnő $T_2 = 500 \text{ K}$ -re. A gáz és külső környezete között cserélt mechanikai munka értéke:

- a. 9972 J   b. 4155 J   c. -2493 J   d. -4986 J   **(3p)**

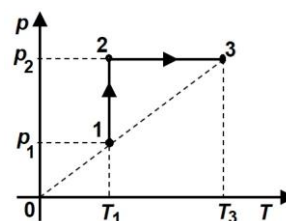
3. Ha a fizikai mennyiségek jelölései megegyeznek a fizika tankönyvekben használt jelölésekkel, akkor

$\frac{Q}{m \cdot \Delta T}$ összefüggéssel meghatározott fizikai mennyiség S.I. -ben megadott mértékegysége:

- a. $\frac{\text{J}}{\text{K}}$ b. $\frac{\text{J}}{\text{mol} \cdot \text{K}}$ c. $\frac{\text{J}}{\text{kg} \cdot \text{K}}$ d. $\frac{\text{J}}{\text{kg}}$ **(3p)**

4. Bizonyos mennyiségű gáz az $1 \rightarrow 2 \rightarrow 3$ átalakulást végzi, amit $p-T$ koordináta-rendszerben ad meg a mellékelt ábra. A gáz három állapotában elfoglalt térfogatai között a helyes összefüggés:

- a. $V_3 < V_1 < V_2$
b. $V_2 < V_1 < V_3$
c. $V_3 = V_1 < V_2$
d. $V_2 < V_1 = V_3$

(3p)

5. Adott mennyiségű ideális gáz izoterm átalakulást végez 1 állapotból a 2 állapotba. Ha a fizikai mennyiségek jelölései megegyeznek a fizika tankönyvekben használt jelölésekkel, a helyes összefüggés:

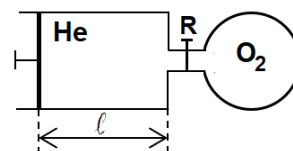
- a. $L = p(V_2 - V_1)$ b. $Q = \nu C_V (T_2 - T_1)$ c. $\Delta U = 0$ d. $Q = \nu C_p (T_2 - T_1)$ **(3p)**

II. Oldja meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Egy merev falú edény térfogata $V = 2,493 \text{ L}$ és oxigént ($\mu_1 = 32 \text{ g/mol}$) tartalmaz, $p_1 = 2,0 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ nyomáson és $T = 300 \text{ K}$ hőmérsékleten. Mozgatható dugattyúval ellátott henger héliumot ($\mu_2 = 4 \text{ g/mol}$), tartalmaz, $p_0 = 1,0 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ nyomáson és azonos T hőmérsékleten. Kezdetben a dugattyú $\ell = 50 \text{ cm}$ -re van a henger végétől. A henger keresztmetszete $S = 24,93 \text{ cm}^2$. Az edényt a hengerhez elhanyagolható térfogatú R csappal ellátott csővel kapcsolták össze. A csap kezdetben zárva van, amint a mellékelt ábrán látható. Határozza meg:

- a. a hengerben a héliumatomok számát kezdeti állapotban;
b. az oxigén mennyiségét az edényben;
c. a távolságot, amelyen el kell mozdítani a dugattyút, hogy a hélium nyomása $p_1 = 2 \cdot 10^5 \text{ Pa}$ legyen, feltételezve, hogy a hőmérséklet állandó marad;
d. a csap kinyitásakor létrejött gázkeverék móltömegét.

(15 pont)

III. Oldja meg az alábbi feladatot:

Adott mennyiségű $\nu \approx 0,24 \text{ mol}$ ($= \frac{2}{8,31} \text{ mol}$) egyatomos ($C_V = 1,5R$) ideális gáz, a következő kvázisztatikus

átalakulásokon megy át: $1 \rightarrow 2$ izochor melegítés a nyomásának megkétszereződéséig, $2 \rightarrow 3$ izoterm kiterjedés, a folyamat végén nyomása $p_3 = p_1$ lesz és $3 \rightarrow 1$ izobár összenyomás a kezdeti állapotig. Az $1 \rightarrow 2$ átalakulás során a gáz $Q_{12} = 600 \text{ J}$ hőt kap. Feltételezzük, hogy $\ln 2 \approx 0,7$.

- a. Ábrázolja $p-V$ koordináta rendszerben az $1 \rightarrow 2 \rightarrow 3 \rightarrow 1$ körfolyamatot.
b. Határozza meg az 1 állapotban a gáz hőmérsékletét.
c. Határozza meg a 2 állapotban a gáz belső energiájának értékét.
d. Számítsa ki a gáz és külső környezete által a termodinamikai körfolyamat alatt cserélt mechanikai munkát.

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E, d)

FIZICĂ

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

C. AZ EGYENÁRAM ELŐÁLLÍTÁSA ÉS FELHASZNÁLÁSA

Simulare

(15 pont)

I. Az 1-5-ös kérdésekre írja a válaszlapra a helyes válasz betűjelét.

1. N darab azonos értékű ellenállást sorosan kapcsolunk egyenáramú áramforráshoz. Ehhez a kapcsoláshoz hozzáadunk sorosan még egy azonos értékű ellenállást. Az áramforráson áthaladó áramerősség:

- a. csökken   b. állandó marad   c. N -szer nő   d. N -szer csökken   **(3p)**

2. Két R_1 és R_2 ellenállású fogyasztó sorosan van kapcsolva E elektromotoros feszültségű és r belső ellenállású áramforráshoz. Az áramforrást átjáró áramerősség egyenesen arányos:

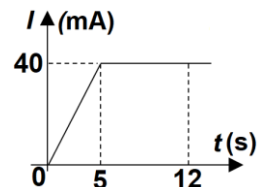
- a. E b. r c. R_1 d. R_2 **(3p)**

3. Ha a fizikai mennyiségek jelölései megegyeznek a fizika tankönyvekben használt jelölésekkel, egy fémvezető R ellenállása és a hőmérséklet közötti összefüggést megadó kifejezés:

- a. $R = \frac{R_0}{1 + \alpha t}$ b. $R = \frac{R_0}{1 - \alpha t}$ c. $R = R_0(1 - \alpha t)$ d. $R = R_0(1 + \alpha t)$ **(3p)**

4. A mellékelt ábrán a grafikon egy fémvezetőn áthaladó áramerősséget adja meg az időt függvényében. A vezető keresztmetszetén $[5 \text{ s}; 12 \text{ s}]$ időtartam alatt áthaladó elektromos töltés értéke:

- a. 480 C
b. 280 C
c. 480 mC
d. 280 mC

(3p)

5. Az elektromos feszültség mértékegysége S.I mértékegységekkel kifejezve:

- a. $\text{J} \cdot \text{A} \cdot \text{s}^{-1}$ b. $\text{J} \cdot \text{A} \cdot \text{s}$ c. $\text{J} \cdot \text{A}^{-1} \cdot \text{s}^{-1}$ d. $\text{J} \cdot \text{A}^{-1} \cdot \text{s}$ **(3p)**

II. Oldja meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

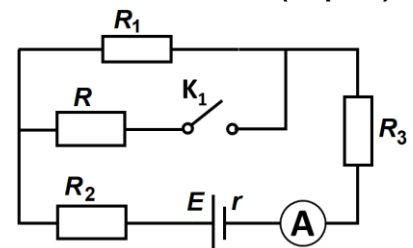
A mellékelt ábrán egy elektromos áramkör van. Az áramforrás elektromotoros feszültsége $E = 6 \text{ V}$ és belső ellenállása $r = 10 \Omega$. Az áramkörben a fogyasztók ellenállása: $R_1 = 20 \Omega$, $R_2 = 40 \Omega$, $R_3 = 10 \Omega$. Az ampermérőt ideálisnak tekintjük ($R_A \approx 0 \Omega$). Kezdetben K_1 kapcsoló nyitva van.

a. Számítsa ki a külső áramkör eredő ellenállását.

b. Határozza meg az R_1 ellenállás sarkaira kapcsolt ideális voltmérő ($R_V \rightarrow \infty$) által mutatott értéket.

c. Az R_1 fogyasztó $\ell = 20 \text{ m}$ hosszúságú és $S = 0,40 \text{ mm}^2$ keresztmetszetű szálból készült. Számítsa ki a szál anyagának fajlagos ellenállását.

d. A K_1 kapcsoló zárásakor az ampermérő $I = 80 \text{ mA}$ erősságú áramot mutat. Számítsa ki az R fogyasztó ellenállását.

III. Oldja meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

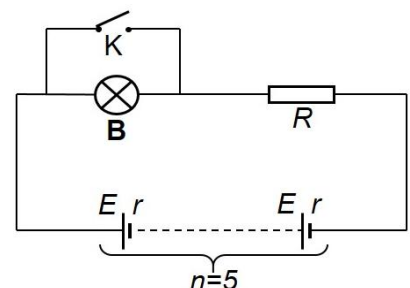
A mellékelt ábrán az elektromos áramkört $n = 5$ azonos, sorosan kapcsolt áramforrás táplálja. Mindegyik áramforrás elektromotoros feszültsége $E = 20 \text{ V}$ és belső ellenállása $r = 4 \Omega$. Az áramkörbe kapcsolt (B) égő névleges feszültsége $U_n = 50 \text{ V}$ és névleges teljesítménye $P_n = 25 \text{ W}$. A (K) kapcsoló nyitva van és az égő névleges értékein működik. Határozza meg:

a. az égő ellenállását amikor névleges értékein működik;

b. a sorosan kapcsolt áramforrások által szolgáltatott összteljesítményt;

c. R ellenállás által elhasznált energiát 10 perc alatt;

d. A (K) kapcsoló zárása után, az áramforrásteleptől a külső áramkör felé történő energiaátadás hatásfokát.

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E, d)

FIZICĂ

Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

D. OPTICA

Simulare

A fényssebesség légüres térben $c = 3 \cdot 10^8$ m/s, Planck állandó $h = 6,6 \cdot 10^{-34}$ J · s.

I. Az 1-5-ös kérdésekre írja a válaszlapra a helyes válasz betűjelét

(15 pont)

1. Egy fénysugár két átlátszó, homogén közegnek határfelületére ér, melyek törésmutatója n_1 és n_2 ($n_2 > n_1$). A fénysugár n_1 törésmutatójú közegből ered i beesési szöggel. A helyes kijelentés:

- a. a megtört sugár merőleges a két közeg határfelületére
- b. a törési szög kisebb mint a beesési szög
- c. a törési szög nagyobb mint a beesési szög
- d. a megtört sugár párhuzamos a két közeg határfelületével.

(3p)

2. Vonalas fényes tárgy merőlegesen van elhelyezve egy vékonylencse optikai főtengelyére. A vonalas nagyítás β , a tárgy x_1 távolságra van a lencsétől. A lencse fókusztávolságát megadó összefüggés:

- a. $f = \beta x_1 \cdot (1 - \beta)^{-1}$
- b. $f = \beta x_1 \cdot (1 + \beta)$
- c. $f = x_1 \cdot (1 - \beta)$
- d. $f = x_1 \cdot (1 + \beta)^{-1}$

(3p)

3. A c/ν arány a fény légüres térbeli terjedési sebességének és a frekvenciájának aránya. Az S.I rendszerben az arány mértékegysége:

- a. s
- b. m
- c. J · s
- d. s^{-1}

(3p)

4. Egy fém felületére, amelynek $L_{\text{ex}} = 6,0 \cdot 10^{-19}$ J értékű a kilépési munkája, $\nu = 1,0 \cdot 10^{15}$ Hz frekvenciájú fénysugár esik. A kilépett legnagyobb sebességű fotoelektron mozgási energiája, megközelítőleg egyenlő:

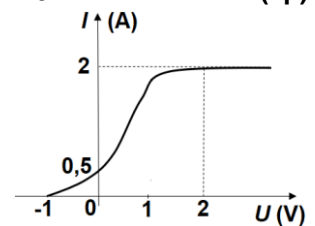
- a. $6 \cdot 10^{19}$ J
- b. $6 \cdot 10^{15}$ J
- c. $0,6 \cdot 10^{-15}$ J
- d. $0,6 \cdot 10^{-19}$ J

(3p)

5. A mellékelt ábrán látható a külső fényelektromos hatás tanulmányozására használt berendezés segítségével készült áramerősség – feszültség jelleggörbe.

A telítési áramerősség értéke:

- a. 2 A
- b. 1 A
- c. 0,5 A
- d. -1 A

(3p)

II. Oldja meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Egy vonalas fényes tárgy merőlegesen van elhelyezve egy vékony gyűjtőlencse optikai főtengelyére, úgy, hogy az ernyőn a tárgy nagyított, éles képe jön létre. A lencse törőképesége $C = \frac{20}{3} \text{ m}^{-1}$, és a lencsétől a

kép helyzetéig a távolság 3-szor nagyobb mint a tárgy távolsága a lencsétől.

- a. Készítsen rajzot a lencse képalkotásáról.
- b. Számítsa ki a lencse fókusztávolságát.
- c. Határozza meg a tárgy távolságát a lencsétől.
- d. A kép magassága 6 cm. Számítsa ki a tárgy magasságát.

III. Oldja meg az alábbi feladatot:

(15 pont)

Egy $n_{\text{st}} \cong 1,41 (= \sqrt{2})$ törésmutatójú üvegből készült síkpárhuzamos lemez levegőben ($n_a = 1$) található. Az

S pontba pontszerű fényforrást teszünk, ez minden irányba fényt bocsát ki. Egy monokromatikus fénysugár SI ráesik az üveg-levegő határfelületére $i = 30^\circ$ beesési szöggel (amint az ábrán látható). A lemez vastagsága $h = 1,5$ cm.

- a. Számítsa ki a fény terjedési sebességét az üvegben.
- b. Határozza meg a fénysugár törési szögét a lemez felső felületén.
- c. Számítsa ki a fény által megtett SI távolságot.
- d. Számítsa ki a lemez felső felületére eső fénysugár minimális beesési szögének értékét, úgy, hogy a fénysugár ne tudjon kilépni a lemezből a felső felületén.

